

ปีที่ 54 ฉบับที่ 6 : 17 กุมภาพันธ์ 2566

Volume 54 Number 6: February 17, 2023

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Division of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ (Outbreak Verification Summary)

ธนัชฐา สำเภาทอง, วรรณภา สามารถ, ศุภณัฐ โชติชาลรัตน์กุล, สมยศ เจริญสุข, สุภาวดี สุขสมนิล, ณัฐรัชต์ ราชศิลา, อนุสรณ์ อุดปล้อง, ณัฐ ปั่นเปล่ง, พริษฐ์ โพธิ์งาม, เจษฎา ธนกิจเจริญกุล

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา จากเครือข่ายงานสาธารณสุขทั่วประเทศ พบโรค ภัยสุขภาพ และเหตุการณ์ที่สำคัญในสัปดาห์ที่ 6 ระหว่างวันที่ 5-11 กุมภาพันธ์ 2566 ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคไข้หวัดใหญ่เป็นกลุ่มก้อนในเรือนจำ จังหวัดสงขลา

พบผู้ป่วยสงสัยไข้หวัดใหญ่ จำนวน 329 ราย ในเรือนจำแห่งหนึ่ง ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ทีมสอบสวนโรค สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 สงขลา ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา โรงพยาบาลสงขลา ดำเนินการสอบสวนโรค พบผู้ป่วยกลุ่มแรกเริ่มป่วยวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 จำนวน 20 ราย ต่อมาวันที่ 7-10 กุมภาพันธ์ 2566 พบผู้ป่วยจำนวน 20, 40, 40, 50, 199 ราย ตามลำดับ รวมทั้งรวมทั้งหมด จำนวน 329 ราย และคัดกรองผู้ต้องขังแดน 3 จำนวน 794 ราย พบผู้ต้องขังที่มีอุณหภูมิร่างกายเกิน 38 องศาเซลเซียส จำนวน 37 ราย ให้การรักษาด้วยยาต้านไวรัส Oseltamivir จำนวน 18 ราย สุ่มตรวจคัดกรองโรคโควิด 19 (ATK COVID-19) จำนวน 7 ราย ให้ผลเป็นลบทั้งหมด สำหรับการคัดกรองผู้ต้องขังแดน 4 พบมีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ 3 ราย ให้การรักษาด้วยยาต้านไวรัส Oseltamivir

จำนวน 1 ราย เก็บตัวอย่างตรวจ ATK COVID-19 ให้ผลเป็นลบทั้งหมด และจากการค้นหาผู้ป่วยที่มีอุณหภูมิร่างกายสูงเกิน 38 องศาเซลเซียส ร่วมกับมีอาการอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามตัว มีจำนวนทั้งหมด 10 ราย แบ่งเป็นแดน 3 จำนวน 8 ราย และแดน 4 จำนวน 2 รายทุกรายได้รับการตรวจหาสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่จากตัวอย่าง Nasopharyngeal swab พบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิดบี ทั้ง 10 ราย ทีมสอบสวนโรคกำลังดำเนินการเฝ้าระวังและควบคุมโรคอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการ

แยกกักโรคในกลุ่มผู้ป่วย เป็นระยะเวลา 5 วัน ปิดแยกแดน 3 และงดทำกิจกรรมการรวมกลุ่มการเรียนรู้ การสอน และการประชุมทุกกิจกรรม เป็นระยะเวลา 10 วัน และให้อาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำดำเนินการคัดกรองนักโทษทุกวัน หากพบให้รีบแจ้งพยาบาลเรือนจำทันที

◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 6 ระหว่างวันที่ 5-11 กุมภาพันธ์ 2566	85
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 6 ระหว่างวันที่ 5-11 กุมภาพันธ์ 2566	88
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาจากบัตรรายงาน 506 ประจำเดือนมกราคม 2566	93

2. อาหารเป็นพิษเป็นกลุ่มก้อนในเรือนจำและโรงเรียน จังหวัดพิษณุโลก

ในเรือนจำ พบผู้ป่วยอาหารเป็นพิษเป็นกลุ่มก้อน จำนวน 34 ราย ในเรือนจำแห่งหนึ่ง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งหมดเป็นเพศชาย จำนวน 34 ราย อยู่ในแดน 4 ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการถ่ายเหลว ร้อยละ 68 ถ่ายเป็นน้ำ ร้อยละ 53 ปวดท้อง ร้อยละ 41 คลื่นไส้ ร้อยละ 9 และอาเจียน ร้อยละ 3 ตามลำดับ เริ่มพบผู้ป่วยรายแรกเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2566 จำนวน 3 ราย ต่อมาวันที่ 5-6 กุมภาพันธ์ 2566 พบจำนวน 22, 9 ราย ช่วงอายุที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ อายุ 25-34 ปี จำนวน 18 ราย รองลงมา ได้แก่ อายุ 35-44 ปี จำนวน 8 ราย อายุ 15-24 ปี จำนวน 7 ราย และอายุ 45-54 ปี จำนวน 1 ราย ตามลำดับ รวมทั้งหมด 34 ราย ผู้ป่วยทั้งหมดได้รับการรักษาที่สถานพยาบาล เรือนจำจังหวัดพิษณุโลก ไม่มีผู้เสียชีวิต และไม่พบภาวะแทรกซ้อน ที่รุนแรง ผลการสุ่มตรวจการเพาะเชื้อจากอุจจาระ 3 ตัวอย่าง ไม่พบเชื้อ *Salmonella*, *Shigella* และ *Vibrio* spp. ไม่ได้ทำการส่งตรวจตัวอย่างอาหาร น้ำ และภาชนะ จากการตรวจน้ำดื่มและน้ำใช้ทุกประเภท ไม่พบคลอริเนอัสหรือเชื้ออหิวาตกโรค

การดำเนินการ ทีมปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 พิษณุโลก ร่วมกับพยาบาลเรือนจำ ได้ดำเนินการเฝ้าระวังและสอบสวนโรค ในวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2566 รวมทั้งสื่อสารความเสี่ยงเรื่องสุขาภิบาลด้านอาหารปลอดภัยให้แก่ บุคลากรและผู้ต้องขังในเรือนจำ ทั้งนี้ ได้ให้การรักษารักษาเบื้องต้นแก่ ผู้ป่วยทุกรายให้ได้รับเกลือแร่ชนิดผงละลายน้ำดื่ม พร้อมทั้งติดตามอาการผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง และเฝ้าระวังสอบสวนโรคเพิ่มเติม

ในโรงเรียน พบผู้ป่วยอาหารเป็นพิษเป็นกลุ่มก้อน จำนวน 89 ราย ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลบ้านกลาง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก อัตราป่วยร้อยละ 37.24 ของนักเรียนทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 81.25 ของ นักเรียนในระดับชั้น รองลงมา ได้แก่ ประถมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 60

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน   นายแพทย์ประยูร ภูนาศ
นายแพทย์ด่านฉนวน อึ้งชูศักดิ์   นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์จักรรัฐ พิทยาวงศ์อานนท์

บรรณาธิการวิชาการ : นายแพทย์จักรรัฐ พิทยาวงศ์อานนท์

กองบรรณาธิการ

คณะทำงานด้านบรรณาธิการ กองระบาดวิทยา

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สมบุญรัตน์   ศศิธร วัฒนา   มาแอดเดียน   พิชย์ ศรีหมอก

ของนักเรียนในระดับชั้น และประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 58.82 ของนักเรียนในระดับชั้น ส่วนใหญ่มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง และถ่ายเหลว พบรายแรกวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 เวลา 16.00 น. โดยพบผู้ป่วยมากที่สุดในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ส่วนใหญ่เข้ารับการ รักษาที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังนกแอ่น และโรงพยาบาลวังทอง ทีมสอบสวนโรคสัมภาษณ์เก็บข้อมูลอาการของผู้ที่มีอาการและ ผู้ไม่มีอาการทั้งหมด พบประวัติการรับประทานอาหารของครูและ นักเรียน คือ ก๋วยจั๊บ ผัดผักทองใส่ไข่ และต้มยำไก่เห็ด 3 อย่าง นักเรียนส่วนใหญ่ดื่มน้ำจากตู้กรองน้ำ ซึ่งเป็นน้ำบาดาลที่ผ่านการ กรอง และบางส่วนดื่มน้ำจากตู้ต้มน้ำร้อน ซึ่งมีการทำความสะอาดและ เปลี่ยนไส้กรองปีละ 1 ครั้ง นอกจากนี้ พบว่านักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการดื่มนมโรงเรียนเวลา 14.30 น. ของ ทุกวัน เก็บตัวอย่างน้ำดื่มส่งตรวจ ณ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เก็บตัวอย่างไม้ป้ายทวารจากผู้ที่ยังมีอาการป่วย เพื่อทำการเพาะเชื้อ แบคทีเรีย ณ โรงพยาบาลพุทธชินราช และเก็บตัวอย่างอุจจาระ เพิ่มเติม เพื่อตรวจหาเชื้อไวรัส ผลตรวจน้ำหาเชื้อแบคทีเรีย พบ *Bacillus cereus* 2 ตัวอย่าง คือ น้ำข้างหลอดสูง และน้ำดื่มข้าง โรงอาหาร และพบเชื้อ *Aeromonas hydrophila* 1 ตัวอย่าง คือ น้ำใช้โรงอาหาร ตัวอย่างไม้ป้ายทวารจากผู้ป่วย 5 ตัวอย่าง ตรวจหาเชื้อแบคทีเรีย ผลไม่พบเชื้อแบคทีเรีย ผลตรวจอุจจาระผู้ป่วย 4 ตัวอย่าง ตรวจหาไวรัสพบเชื้อ Norovirus ทั้ง 4 ตัวอย่าง และ อยู่ระหว่างรอผลตรวจน้ำหาเชื้อไวรัส

การดำเนินการ ประสานแจ้งทางโรงเรียนให้ติดตาม นักเรียนที่มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน และถ่ายเหลว อย่างต่อเนื่องเป็น เวลา 1 สัปดาห์ และรายงานข้อมูลการป่วยให้กับโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ทราบทุกวัน เพื่อติดตามสถานการณ์ อย่างใกล้ชิด

3. การประเมินความเสี่ยงของโรคอาหารเป็นพิษเป็นกลุ่มก้อนในพื้นที่ที่มีการรวมตัวของผู้คน

จากการเฝ้าระวังของกรมควบคุมโรค สถานการณ์โรค อาหารเป็นพิษในปี พ.ศ. 2566 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-6 กุมภาพันธ์ 2566 มีรายงานผู้ป่วยในระบบเฝ้าระวัง 506 จำนวน 8,313 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต กลุ่มอายุพบมากที่สุด คือ 0-4 ปี (ร้อยละ 15.40) รองลงมา คือ 15-24 ปี (ร้อยละ 13.57) และ 25-34 ปี (ร้อยละ 11.95) พบมากในภาคเหนือ (อัตราป่วย 19.16 รายต่อ ประชากรแสนคน) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อัตราป่วย 15.75 รายต่อประชากรแสนคน) จากข้อมูลการเฝ้าระวังทาง สาธารณสุข ปี พ.ศ. 2565 ทราบเชื้อสาเหตุเพียงร้อยละ 0.7 ของ

จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับรายงานทั้งหมด ซึ่งเชื้อสาเหตุที่พบ ได้แก่ *Staphylococcus*, *Vibrio parahaemolyticus* และ *Salmonella* spp. เมื่อเปรียบเทียบในช่วงเวลาเดียวกันย้อนหลังพบว่าจำนวนผู้ป่วยในเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2566 ยังคงน้อยกว่าในเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2565 (ผู้ป่วย 14,514 ราย) และค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (ผู้ป่วย 19,579 ราย) ซึ่งแสดงว่ายังไม่มีการระบาดของโรคอาหารเป็นพิษในวงกว้าง อย่างไรก็ตามจากโปรแกรมการเฝ้าระวังเหตุการณ์ (Event-based surveillance) กรมควบคุมโรค พบว่าในเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2566 มีรายงานกลุ่มก้อนผู้ป่วยอาหารเป็นพิษจำนวน 16 เหตุการณ์ จำนวนผู้ป่วยในแต่ละเหตุการณ์อยู่ระหว่าง 34-349 รายต่อเหตุการณ์ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดในโรงเรียนและศูนย์เด็กเล็ก 12 เหตุการณ์ เรือนจำ 2 เหตุการณ์ และชุมชน 2 เหตุการณ์ ดังนั้น ในช่วงที่ยังคงมีการเรียนการสอนในโรงเรียน การเปลี่ยนผลัดทหาร การเคลื่อนย้ายผู้ต้องขัง อาจทำให้พบรายงานกลุ่มก้อนผู้ป่วยอาหารเป็นพิษได้อย่างต่อเนื่องหากการเตรียมและปรุงอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ

ดังนั้น เพื่อป้องกันโอกาสการเกิดเหตุการณ์กลุ่มก้อนของผู้ป่วยอาหารเป็นพิษในพื้นที่ที่มีการรวมตัวของผู้คน จึงควรเร่งสื่อสารความเสี่ยงไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกลาโหม เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ปัจจุบันและความเสี่ยงของเหตุการณ์อาหารเป็นพิษที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และควรบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ เพื่อให้คำแนะนำในเรื่อง สุขาภิบาลการปรุงอาหาร เมนูอาหารเสี่ยงที่ควรหลีกเลี่ยง รวมถึงดำเนินการสอบสวนโรคเมื่อเกิดเหตุการณ์ เพื่อให้ทราบเชื้อสาเหตุ ประเภทอาหารที่เป็นปัจจัยเสี่ยง กระบวนการจัดเตรียมและปรุงอาหาร และปัจจัยเสี่ยงอื่น ๆ ที่จำเพาะในแต่ละเหตุการณ์เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันไปในอนาคต

สถานการณ์ต่างประเทศ

การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1

องค์การอนามัยโลก เรียกร้องให้เตรียมความพร้อม และเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกอย่างใกล้ชิด วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 Tedros Adhanom Ghebreyesus ผู้อำนวยการใหญ่องค์การอนามัยโลก กล่าวว่า ในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา เชื้อ H5N1 แพร่กระจายเป็นวงกว้างในนกป่าและสัตว์ปีก แต่ล่าสุดได้พบเชื้อในสิงโตทะเลในประเทศเปรู และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหลายชนิดในทวีปอเมริกาและยุโรป ซึ่งต้องมีการติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด โดยองค์การอนามัยโลกได้ประเมินความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดมาสู่คน พบว่าอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539

เป็นต้นมา พบการติดเชื้อในคนได้น้อยและไม่มีการแพร่เชื้ออย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม จากการระบาดของเชื้อ H5N1 ในฟาร์มตัวมิงค์และการตายของสิงโตทะเลเปรูจำนวนมาก เป็นข้อบ่งชี้ว่าเชื้อ H5N1 มีผลต่อการทำงานของเซลล์ในระบบทางเดินหายใจของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และอาจมีการแพร่ระบาดในหมู่มนุษย์เลี้ยงลูกด้วยนมอยู่แล้ว ทางด้าน Sylvie Briand ผู้อำนวยการแผนกโรคระบาดขององค์การอนามัยโลก กล่าวว่า กรณีพบเชื้อ H5N1 ในคนนั้นพบได้ยาก โดยมักจะพบในผู้ที่สัมผัสโดยตรงกับนกที่ป่วย ซึ่งเรียกร้องให้ประชาชนหลีกเลี่ยงการสัมผัสกับสัตว์ป่วยหรือตาย และให้ประเทศต่าง ๆ ควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสในสัตว์ โดยเฉพาะในนกป่าและนกในประเทศ ส่วน Mike Ryan หัวหน้าโครงการภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพขององค์การอนามัยโลก กล่าวว่า ขณะนี้พบรายงานการติดเชื้อในคน 7 ราย บางรายมีอาการไม่รุนแรง แต่บางรายมีอาการรุนแรงหรือเสียชีวิต โดยพบกรณีเด็กหญิง อายุ 9 ปี จากประเทศเอกวาดอร์ เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลช่วงเดือนมกราคม 2566 ด้วยการติดเชื้อรุนแรง ปัจจุบันอาการของผู้ป่วยดีขึ้นแล้ว โดยกล่าวต่อว่า สิ่งสำคัญในการจัดการความเสี่ยงโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ คือ การสนับสนุนจากรัฐบาลและการมีส่วนร่วมของชุมชน

ประเทศคิวบาตรวจพบเชื้อ H5N1 ที่ทำให้เกิดโรคได้เป็นครั้งแรกในนกป่าที่สวนสัตว์ในฮาวานาตามประกาศขององค์การสุขภาพสัตว์โลก (WOAH) โดยการระบาดเริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2566 พบนกตาย 4 ตัว จาก 570 ตัว ซึ่งนกที่ป่วยถูกนำไปทดสอบที่ศูนย์สุขภาพสัตว์และพืชแห่งชาติของคิวบาตรวจยืนยันพบการติดเชื้อ เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 โดยรายงานของสื่อคิวบาที่โพสต์บนเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรระบุว่า ไวรัสดังกล่าวแพร่ระบาดในนกป่าที่อาศัยอยู่ในสวนสัตว์ฮาวานา ทั้งนี้ได้มีการรับมือการระบาดโดยการกักกันโรคและปิดสถานที่เป็นการชั่วคราว โดยเมื่อประมาณหนึ่งปีที่ผ่านมามีการระบาดของ H5N1 ในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา และในช่วงไม่กี่เดือนที่ผ่านมาได้แพร่กระจายไปยังหลายประเทศในอเมริกากลางและใต้ และบางประเทศที่ไม่เคยมีรายงานการระบาดของโรคไข้หวัดนกมาก่อน ซึ่งกรมวิชาการเกษตรของสหรัฐฯ (USDA) รายงานว่า ช่วงไม่กี่วันที่ผ่านมาพบการระบาดเพิ่มขึ้นใน 3 รัฐ ได้แก่ แคนซัส มิสซิสซิปปี และเพนซิลเวเนีย โดยตรวจพบเชื้อ H5N1 ในนกป่า จำนวน 50 ครั้ง รวมเป็น 6,161 ตัว ซึ่งไวรัสส่วนใหญ่มักพบในนกน้ำและนกกล้าเหี่ยว

องค์การอนามัยโลกร่วมกับภาคีเครือข่ายอยู่ระหว่างศึกษาเกี่ยวกับการติดเชื้อในคน รวมทั้งกำลังติดตามสายพันธุ์ที่กำลังแพร่ระบาด และให้คำแนะนำแก่ประเทศต่าง ๆ นอกจากนี้ยังร่วมมือกับบริษัทผู้ผลิตวัคซีนและยาต้านไวรัส เพื่อให้แน่ใจว่ามีวัคซีนและ